

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 40 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby, Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.)

1

21 bodů celkem

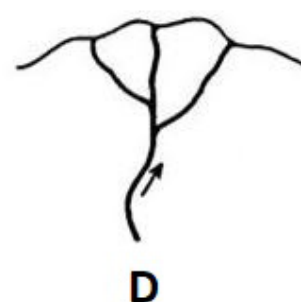
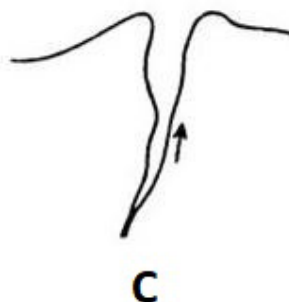
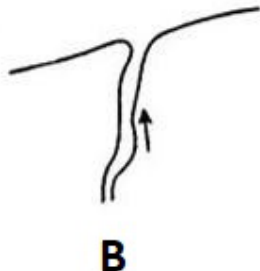
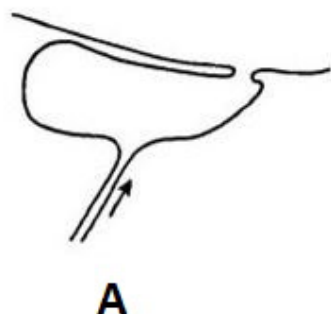
a)

9 bodů

Rozděl řeky z rámečku podle typu jejich ústí a do každého sloupce přiřaď správný nákres ústí.

Vezera, Dunaj, Amur, Colorado, Mississippi

Typ ústí	Přímé ústí	Delta	Estuár	Liman
Název řeky	Colorado	Dunaj, Mississippi	Vezera	Amur
Nákres ústí	B	D	C	A



Zdroj: Zeměpisný náčrtník

Řešení: viz text

Hodnocení: za každý správně přiřazený údaj 1 bod

b)

3 body

Austrálie je výjimečná svými bezodtokými slanými jezery, která v závislosti na sezónních přítocích vysychají. Většina z nich je kvůli křehkosti svého ekosystému zařazena jako území s vysokým stupněm přírodní ochrany.

Která tři největší australská bezodtoká jezera jsou zároveň národními parky?

Eyerovo jezero, Torrensovo jezero, Gairdnerovo jezero

Řešení: viz text

Hodnocení: za každé správně uvedené jezero 1 bod

c)

3 body

Nejen bezodtoká jezera ovlivňuje také množství srážek. **Najdi v atlasu nejnižší a nejvyšší extrémy průměrného ročního množství srážek níže uvedených světadílů, zapiš (1.) název místa a (2.) množství srážek v milimetrech za rok.**

Austrálie: Troudaninna 103 mm / rok, Mount Belenden Ker 8 034 mm / rok

Asie: Adan 46 mm / rok, Mavsínráh 11 872 mm / rok

Severní Amerika: Batáquez 31 mm / rok, Henderson Lake 7 000 mm / rok

Řešení: viz text

Hodnocení: za každé správně uvedené místo včetně hodnoty srážek 0,5 bodu

d)

6 bodů

Extrémní roční úhrny srážek jsou ovlivněny řadou fyzickogeografických faktorů.

Níže jsou popsány charakteristiky míst z úlohy 1c). Ke každé charakteristice napiš jedno místo z úlohy 1c).

- A. Toto místo leží na okraji rozsáhlé nížiny, nad níž se zvedá velmi strmý horský hřbet. Vlhký vzduch sem přichází od oceánu a je nucen rychle stoupat po svazích, díky čemuž vodní pára kondenzuje. Oblast náleží do biomu tropických deštných lesů, která kontrastuje s výrazně suššími regiony směrem do vnitrozemí (vysokohorská vegetace). Na mapě osídlení je místo řídké, i když nedaleké nížiny patří k nejhustěji obydleným v regionu a v podstatě na celém světě. Typická je sezónnost srážek; na tomto místě neprší celý rok konstantně, ale srážky se koncentrují do května–září, kdy převládá proudění od vodní plochy k horskému svahu (letní monzun).

Mavsinráh (lze uznat Mawsynram)

- B. Toto místo leží v široké suché pánvi, kterou z obou stran ohraničují vyšší pohoří. Ty brání přístupu vlhkého vzduchu jak od oceánu, tak z vnitrozemí. V oblasti ústí jedna z větších řek do moře, nachází se zde i bezodtoké jezero. Vegetace je vyznačena jako poušť nebo polopoušť, bez souvislých porostů. V mapě osídlení se objevují jen drobná sídla podél komunikací, větší města jsou vzdálena. Časté jsou velké teplotní rozdíly mezi dnem a nocí a dlouhá období bez deště. Jednou z příčin nízkých srážek je i přítomnost studeného proudu na pobřeží oblasti.

Batáquez

Řešení: viz text

Hodnocení: za každé správně uvedené místo 3 body

2

10 bodů celkem

V této úloze se budeme zabývat geografickými zákonitostmi mezi habitaty (soubor podmínek potřebných k životu daného druhu) živočišných druhů. Přečti si následující popisy sedmi živočichů se kterými budeš dále pracovat.

Jak divoký je jeden ze zástupců pravých turů adaptovaný pro život ve vysokohorských oblastech střední Asie. Divocí jaci žijí ve střední Asii, zejména v oblasti Tibetské náhorní plošiny. Najít ho můžeme například zde: 36° s. š., 76° v. d.

Kamzík horský je druh divoké horské kozy z čeledi turovití. Původním domovem kamzíka jsou především horské oblasti Alp, Tater nebo Karpat, dnes se vyskytuje například zde: 46° s. š., 10° 40' v. d.

Kapybara vodní je největší žijící hlodavec. Jejich přirozeným prostředím jsou tropické a teplé kraje Jižní Ameriky východně od And, vždy blízko u vody. Typické místo výskytu je například zde: 10° j. š., 57° 30' z. d.

Prase vousaté je velký druh prasete. Obývá tropické deštné lesy v jihovýchodní Asii, konkrétně Sumatru, Borneo a východní Filipíny, najdeme je například zde: 3° j. š., 112° v. d.

Surikata je drobná denní, pospolitě žijící šelma. Surikata obývá skalnaté i písčité polopouštní a stepní oblasti jihozápadní Afriky od jižní Angoly přes Namibii a Botswanu po západní polovinu Jihoafrické republiky. Typické místo výskytu je například zde: 26° j. š., 19° v. d.

Tapír jihoamerický známý také pod názvem tapír americký, je velký lichokopytník z čeledi tapírovitých. Obývá amazonský prales východně od And až po pobřeží Atlantského oceánu, najít ho můžeme například zde: 3° 30' j. š., 55° z. d.

Velbloud dvouhrbý je velký savec z čeledi velbloudovitých. V Asii jde o běžně chované zvíře, k jehož domestikaci došlo před asi 6 až 4 tisíci lety. Najít ho můžeme například zde: 47° s. š., 55° v. d.

a)

5,5 bodu

Do tabulky doplň jednotlivé charakteristiky, které vystihují stanoviště výskytu jednotlivých výše zmíněných druhů. Informace napiš tak, jak jsou v atlasu uvedeny. Uvažuj lokality vymezené výše vypsány zeměpisnými souřadnicemi.

Živočišný druh	Průměrná teplota v nejteplejším měsíci (°C)	Průměrné roční srážky (mm)	Šířkové vegetační pásmo (biom)
Jak divoký	10–20	100–300	Vysokohorská vegetace
Kamzík horský	10–15	600–800	Alpínská a vysokohorská vegetace
Kapybara vodní	20–30	1000–2000	Tropický deštný les
Prase vousaté	20–30	2000 a více	Tropický deštný les
Surikata	20–30	100–300	Pouště a polopouště NEBO Tropický deštný les
Tapír jihoamerický	20–30	1000–2000	Pouště a polopouště
Velbloud dvouhrbý	20–30	100–300	Pouště a polopouště

Řešení: viz text

Hodnocení: za správně vyplněný řádek u jaka divokého 0,5 bodu, za další správně vyplněné řádky (kromě předvyplněného kamzíka) 1 bod, při jedné chybě v řádku 0 bodů, celkem za celou správně vyplněnou tabulku maximálně 5,5 bodu.

b)

4,5 bodu

Nyní si představ, že jsi provozovatelem zoologické zahrady a máš omezené prostorové možnosti pro stavbu výběhů pro nová zvířata. Aby zoologická zahrada ušetřila prostor, ale zároveň zachovala komfort pro chovaná zvířata, rozhodla se, že pro výše popsanych sedm druhů vybuduje tři nové rozsáhlé výběhy. Tvým úkolem je na základě výše získaných stanovištních preferencí jednotlivých druhů rozdělit zvířata do tří výběhů tak, aby zvířata s podobnými/stejnými požadavky na teplotu, vlhkost a biom byla umístěna do jednoho výběhu. Každý nově vytvořený výběh pojmenuj. Název výběhu bude vždy odpovídat biomu, který zde bude vytvořen (fiktivní příklad pojmenování: Vegetace středomořského typu).

Název výběhu 1: Alpínská a vysokohorská vegetace/Vysokohorská vegetace

Zvířata: jak divoký, kamzík horský

Název výběhu 2: pouště a polopouště

Zvířata: surikata, velbloud dvouhrbý

Název výběhu 3: tropický deštný les

Zvířata: kapybara vodní, prase vousaté, tapír jihoamerický

Řešení: viz text

Hodnocení: za správné složení jednoho výběhu 1 bod, za neúplné složení výběhu 0 bodů, za každý správně vytvořený název 0,5 bodu

3

9 bodů celkem

a)

6 bodů

Logistická firma hledá místo pro otevření své nové pobočky, ale nemůže se rozhodnout mezi čtyřmi státy, které jsou uvedeny v prvním sloupci tabulky. První fází rozhodování je sběr několika základních dat o jednotlivých státech. **Pomocí atlasu doplň hodnoty do tabulky** (použij stejné hodnoty nebo celé intervaly hodnot, které jsou uvedeny v atlase).

	HDP na obyvatele (tis. USD)	Podíl městského obyvatelstva (%)	Podíl zpevněných silnic na celkové délce silniční sítě (%)	Podíl služeb na tvorbě HDP (%)
Polsko	20-40	60-80	65-90	55-65
Nizozemsko	40 a více	80 a více	90 a více	Více než 75
Maďarsko	20-40	60-80	35-65	55-65
Německo	40 a více	60-80	90 a více	65-75

Hodnocení: za kompletně správně vyplněný řádek 1,5 bodu, za jednu chybu v řádku 1 bod, v ostatních případech 0 bodů.

b)

3 body

Druhou fází rozhodování o umístění nové pobočky je třídění mezi nasbíranými daty. Firma totiž požaduje stát, který bude splňovat následující kritéria; **na základě dat z tabulky a kritérií rozhodni, která země bude nejvýhodnější pro otevření nové pobočky.**

- HDP vyšší než 30. tis USD na obyvatele
- Podíl městského obyvatelstva nad 40 %
- Podíl zpevněných silnic na celkové délce silniční sítě vyšší než 65%
- Zaměstnanost ve službách je více než 75 %

Nejvýhodnější země: Nizozemsko

Hodnocení: Za správnou odpověď 3 body